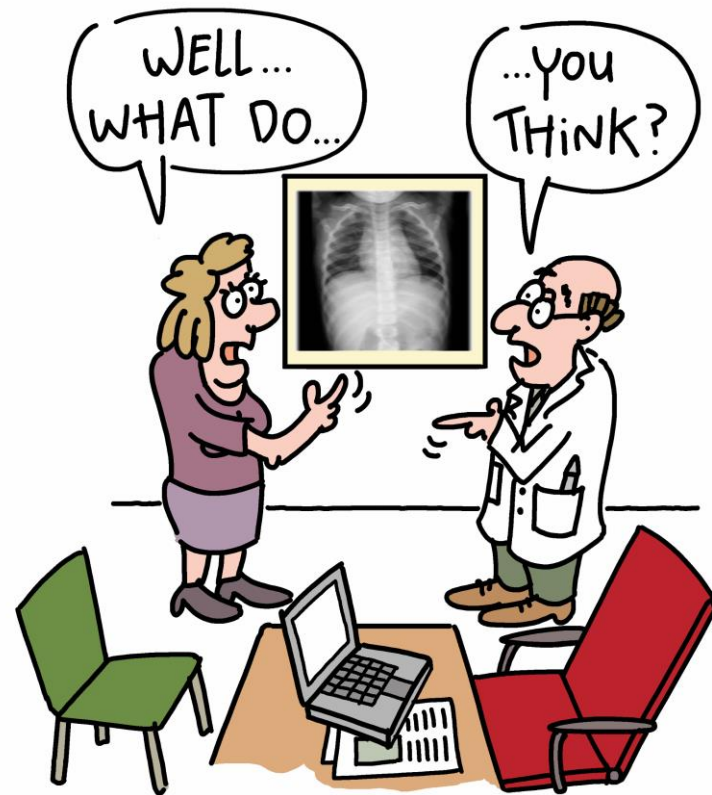

Het belang van Samen Beslissen: Op weg naar gelijkheid in de zorg

Haske van Veenendaal

Seminar Stichting Darmkanker

Utrecht, 27 maart 2024

Programma

- Inleiding
- Essentie van Samen Beslissen
- Uitdaging: Values first!
- Reflectie op casus
- Implementaie
- Afsluiting

Welke stelling over samen beslissen is het meest op mij van toepassing?

- a) Samen Beslissen (SB), ik denk al wel dat ik dat (heel goed) doe.
- b) SB, ingewikkeld, want we werken vanuit een richtlijn of (MDO-)advies.
- c) SB doe ik weinig, vooral de medisch specialist neemt die beslissingen.
- d) Ik probeer SB meer toe te passen, maar weet (nog) niet goed hoe.
- e) SB klinkt goed, maar de meeste patiënten willen of kunnen dit niet.
- f) SB, wat is dat eigenlijk?
- g) Anders,

Vraag

Wat zijn de essentiële onderdelen van samen beslissen?

Samen Beslissen: een proces

Neutraal

Begrip checken

Open en nieuwsgierig

Klaar of bedenktijd?

Optie “niets” doen

Evenwichtige info
bij alle opties

Doorvragen
“rake vragen”

Overweging altijd
benoemen

← Observatie of interpretatie? Niet Invullen Voor Een Ander. →

(Stiggelbout 2015)

Met samen beslissen op weg naar gelijkheid in de zorg

Met samen beslissen op weg naar gelijkheid in de zorg

Equality

‘De oorsprong van elke gewenste uitkomst
is een goede beslissing’ (Elwyn)

Vraag

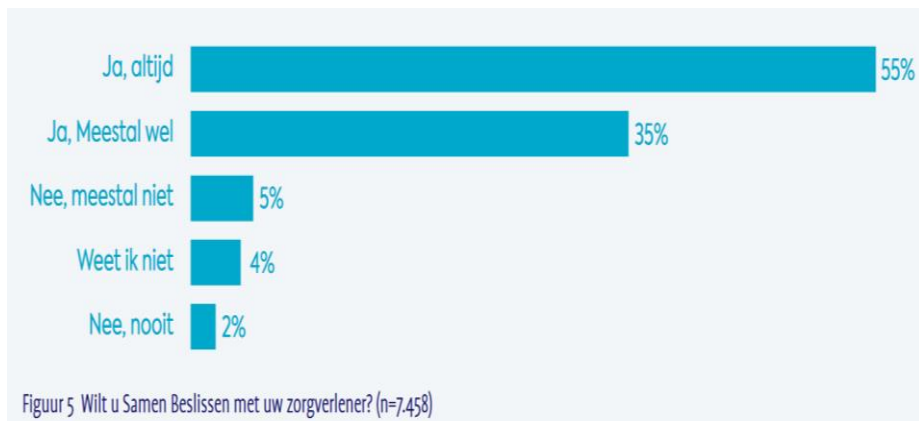
Willen patiënten samen beslissen?

Als patiënt gevraagd wordt of ze samen willen beslissen met hun zorgverlener, hoe veel % zegt dan dat 'altijd' of 'meestal wel' te willen?

- Minder dan 50%
- Tussen 26 en 50%
- Tussen 51 en 75%
- Meer dan 75%

Willen patiënten samen beslissen?

- Patiënten willen het, en steeds meer (Chewning 2012)
- Ook mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden en laaggeletterden willen samen beslissen (Durand 2014, Nivel, 2019)

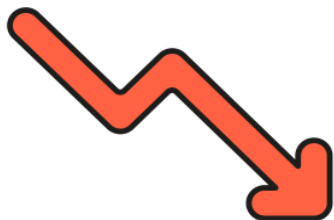

Figuur 7. Waarom wilt u niet Samen Beslissen? (n=481) Meerdere antwoorden mogelijk.

Samen beslissen werkt

Samen beslissen leidt tot minder...

?

Twijfel

....

Spijt

€

Kosten

Operaties

Samen beslissen leidt tot meer...

Tevredenheid

Therapietrouw

Betrokken
patiënten

Geinformeerde
patiënten

Vraag

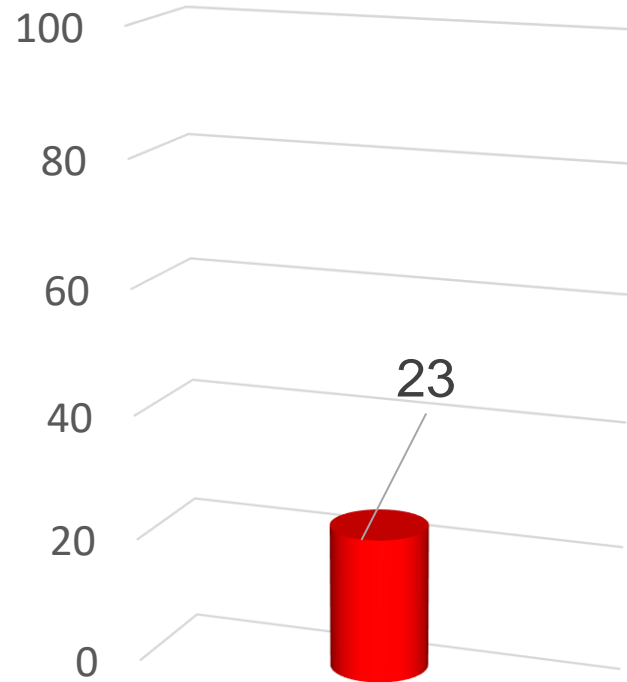
'Samen beslissen dat doen we al.'

Als experts een score tussen 0-100 geven aan de mate van samen beslissen met een gevalideerd observatie-instrument, hoe hoog is de gemiddelde score dan:

- Lager dan 25
- Tussen 26 en 50
- Tussen 51 en 75
- Hoger dan de 75

In de dagelijkse praktijk

Stap 3; een uitdaging

SAMEN BESLISSEN

Hoe belangrijk is het inleven in de patiënt?

Presentatie van Prof. dr. M. J. M. van der Wal, 10/10/2019

 Federatie
Medisch
Specialisten

VOORKEUR

Patiënt krijgt ruimte om te vertellen over eigen voorkeuren, behoeften en omstandigheden.

Samen beslissen betekent dat er een gelijk 'gewicht' is tussen het 'medisch' perspectief en het 'persoonlijk perspectief'

Examining patients' preferences, values, and contexts: a novel analysis of personal perspective elicitations in patient-clinician interactions

Chapter 5.

E.A. Rake
M.J. Meinders
G. Brand
D. Dreesens
J.A.M. Kremer
G. Elwyn
J.W.M. Aarts

Een oefening met je buurman/vrouw

‘hoe belangrijk zijn waarden?’

Reflectie op casus

Bespreek de casus met 2-3
personen

Casus Robert

Een patiënt is bij verschillende collega's geweest en je merkt dat hij beperkte motivatie lijkt te hebben voor de gekozen behandeling. Zo vraagt hij bijv. of minder kuren met een hogere dosis ook mogelijk zijn. Of een behandeling buiten het ziekenhuis, bijv. met pillen.

Vraag: Wat zou hier aan de hand kunnen zijn en hoe kun je Samen Beslissen hierin benutten?

Casus Robert

Tip: Vraag of meneer twijfelt aan de behandeling en het fijn vindt om de opties samen op een rijtje te zetten ([stap 2](#)). Vraag nu door: welke optie is past in het dagelijks leven van de patiënt? Je komt er achter dat collega's onvoldoende oog hebben voor de gezinssituatie: Deze alleenstaande man heeft de zorg voor 3 kinderen en zijn vraag is of er behandelingen zijn met evenveel effect, waarvoor je minder vaak naar het ziekenhuis hoeft? En wat als de hij zich door de behandelingen slechter gaat voelen, wie is er dan voor de kinderen? Moet er hulp geregeld worden? Is de huisarts goed op de hoogte?

Probeer concreet te maken wat de opties betekenen voor het dagelijks leven van de patiënt ([stap 3](#))

Vraag

Wat is de belangrijkste uitdaging of versneller voor het meer toepassen van samen beslissen in jouw praktijk/situatie?

Implementatie van nieuwe kennis is een uitdaging

Medical News & Perspectives

April 5, 2023

It Takes an Average of 17 Years for Evidence to Change Practice—the Burgeoning Field of Implementation Science Seeks to Speed Things Up

Rita Rubin, MA

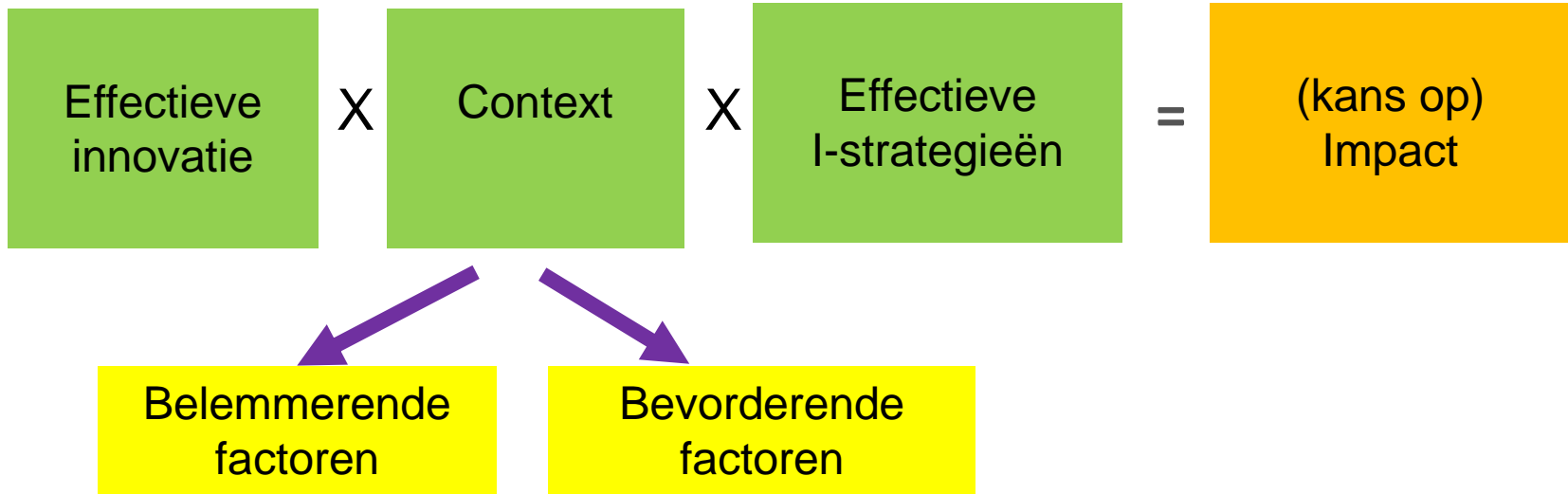
JAMA. 2023;329(16):1333-1336. doi:10.1001/jama.2023.4387

JAMA Medical News

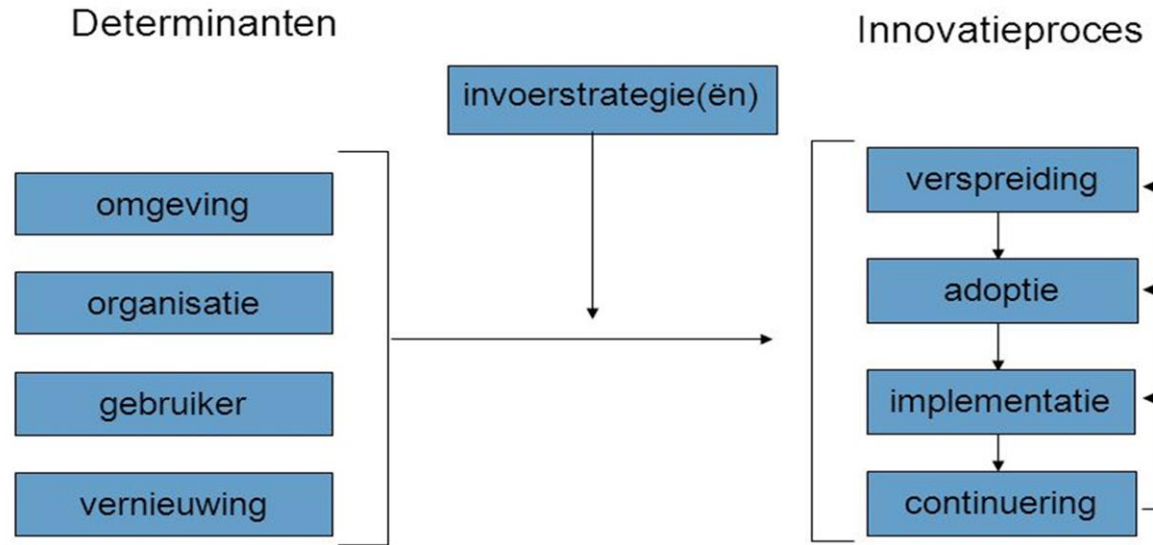

Implementatie: nieuwe kennis aanpassen aan de context

Theoretisch raamwerk implementatie

Midi-model (Fleuren, 2004)

Wat is een goede implementatie-aanpak?

Verzamelen, delen en gebruiken van goede voorbeelden

Meer goede voorbeelden van toepassing in diverse dagelijkse praktijk

Versterk de rol van patiënten

Maak randvoorwaarden belonend

Wat is een goede implementatie-aanpak?

Tools/theorie	<ol style="list-style-type: none">1. Helder stappenmodel samen beslissen2. Tools voor samen beslissen
Gedrag	<ol style="list-style-type: none">1. Individuele & team feedback op consulten2. Team training (3 uur) & e-learning (45 min)3. Werksessies met meerdere teams
Proces	<ol style="list-style-type: none">1. Herontwerp, invoegen time-out & tools2. Taakverdeling team, aanpassing MDO-overleg
Rand-voorwaarden	<ol style="list-style-type: none">1. Commitment voor tijdsinvestering voor leren2. Expertise samen beslissen & implementatie
Patiënt-participatie	<ol style="list-style-type: none">1. Patiënt in projectteam, trainingen, etc.2. Peiling onder patiënten (internet, focusgroep)3. Feedback via patiëntvragenlijst (SDM-Q9, CPS)

Aanpak

Inclusie
gemotiveerde
teams

- 6 teams
chirurgie

-
- 5 teams
nabehandeling

Analyse
context

Evaluatie

Nulmeting

- Observaties
- Vragenlijst
patiënten

Interventies
op 4 niveaus

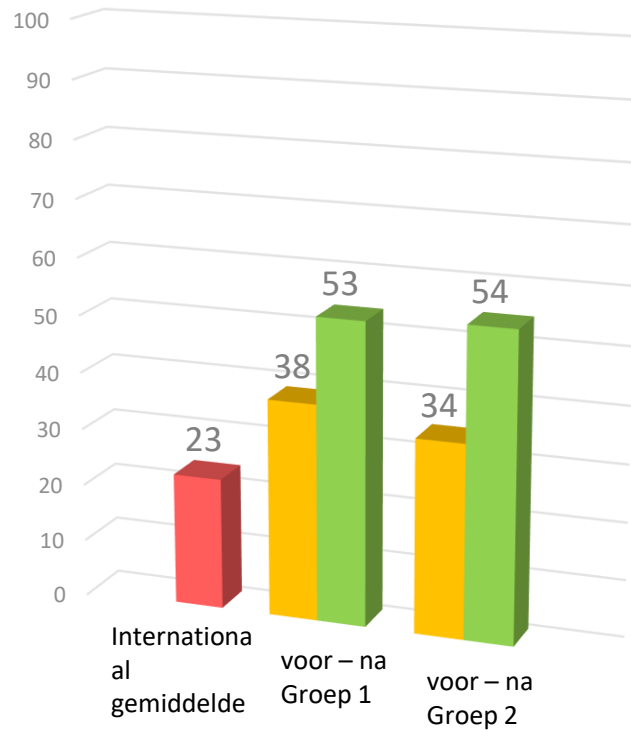
in co-design
met clinici,
patiënten en
evt. onder-
steuners

Nameting

- Observaties
- Vragenlijst
patiënten

Resultaat

Wat vinden zorgverleners van zo'n aanpak?

- Samen beslissen is onderdeel van kwaliteit
- 4-stappen-model en voorbeelden nodig
- Training, samenwerking en tijd essentieel
- Beter voor de patiënt
- Helpend en leuker voor de zorgverlener

In sommige situaties moeilijk

Kost samen beslissen meer tijd?

- In de meeste studies neemt consultduur niet toe of af
- Maak gecombineerde implementatie-aanpak die theorie benut
- Tijdelijke toename (trainingseffect)?

Wat missen mensen met kanker in samen beslissen?

Patienten willen (meer) praten over:

- Niet behandelen;
- De gevolgen van behandeling op korte en lange termijn;
- Wat voor hen zelf belangrijk is;
- Plannen voor de toekomst.

Tot slot: wat hebben we geleerd?

1. Multilevel implementatie is effectief en haalbaar.
2. Training, training, training.
3. Leren is belangrijker dan (alleen) meten.
4. Patiënten en clinici zijn ook maar mensen.
5. Vergeet het systeem niet.

? Kwetsbare groepen

? Aanpassingen aan het systeem

Meer informatie

Voor de professional: Consultkaart

- <https://www.thuisarts.nl/overzicht/keuzekaarten/>
- [Zakkaartje 4 stappen](#)
- [Terug vertellen](#)
- V&VN www.venvn.nl/thema-s/samen-beslissen/ en FMS: <https://demedischspecialist.nl/themas/thema/samen-beslissen-0>
- Rol van de verpleegkundige: <https://www.platformuitkomstgerichezorg.nl/opleidingsmateriaal/verdiepingsmodule-de-rol-van-de-verpleegkundige/default.aspx>

Voor de patiënt/ouders: keuzehulpen, 3 goede vragen en wat ertoe doet

- [Patiënt+ ; Zorgkeuzelab; www.3goedevragen.nl; https://watertoedoet.info/](#)

Opleiding/scholing

- [e-learnings](#) over 'de Kern van Samen Beslissen', Elearnings Samen beslissen: <https://www.qruux.com/e-learning/>
- [handleiding](#) die opleiders en trainers helpt en een [overzicht](#) opleidingsaanbod.
- Opleiding aiossen <https://demedischspecialist.nl/medische-vervolgopleidingen/actuele-themas/samen-beslissen>
- Elearning coassistenten & supervisors: <https://www.platformuitkomstgerichezorg.nl/opleidingsmateriaal/samen+beslissen+voor+coassistenten/default.aspx>
- Routekaart Santeon: https://issuu.com/santeon/docs/boekje_routekaart_def_online_6776ff06375f6d

Trainingsvormen

Programma Opleidingshulp Zorg

Zorgprofessionals

Opleiden in Samen Beslissen

Hoe pak je dit aan in de verschillende opleidingscontexten in de zorg?

The image shows the cover of a training manual. It features a photograph of three healthcare professionals in white coats sitting around a table, engaged in a discussion. The text on the cover includes the program name 'Programma Opleidingshulp Zorg', the target audience 'Zorgprofessionals', and the title 'Opleiden in Samen Beslissen'. A subtitle asks 'Hoe pak je dit aan in de verschillende opleidingscontexten in de zorg?'.

School voor Samen Beslissen

www.schoolvoorsamenbeslissen.nl

Wil je reflectie op jouw manier van Samen Beslissen? Of zoek je juist verdieping?

Wij stimuleren de toepassing van Samen Beslissen door zorgverleners hierin te enthousiasmeren, ondersteunen en trainen via moderne en effectieve methoden en leervormen.

The screenshot shows the website layout with a navigation bar at the top containing: info@schoolvoorsamenbeslissen.nl, HOME, CONTACT, ONS AANBOD, WIE WIJ ZIJN, and KENNIS & LEERMATERIAAL. The main content area is divided into three columns by navigation tabs: 'Wie wij zijn' (teal), 'Ons aanbod' (red), and 'Kennis & leermateriaal' (orange). The 'Wie wij zijn' tab is active, displaying a grid of team members with their photos and roles. The 'Ons aanbod' tab contains a section for 'Samen Beslissen' with a description of the organization and its goals. The 'Kennis & leermateriaal' tab contains a section for 'Recente projecten' featuring 'basalt' and 'santeon'.

info@schoolvoorsamenbeslissen.nl

HOME CONTACT ONS AANBOD WIE WIJ ZIJN KENNIS & LEERMATERIAAL

Wie wij zijn

Aleen met elkaar kunnen we ervoor zorgen dat Samen Beslissen landelijk door alle zorgverleners en zorginstanties op een steeds hoger niveau wordt toegepast en op een duurzame manier wordt geïmplementeerd. We stellen hieronder onze trainers en trainingsacteurs voor. We staan altijd open voor nieuwe netwerkcontacten en samenwerkingspartners die vanuit eenzelfde visie dit doel willen bereiken.

 Haske van Veenendaal Trainer, adviseur, veranderkundige	 Ella Visserman Trainer, belangenbehartiger, programmamanager	 Maaïke Schuurman Trainer, coach, projectcoördinator	 Arwen Pieterse Trainer, onderzoeker, associate professor Medische Besliskunde
 Bregje Hermans Communicatietrainer, (trainings-)acteur	 Laura Hagt Communicatietrainer, (trainings-)acteur, programmamaker	 Rick Verstraten Communicatietrainer, (trainings-)acteur	

info@schoolvoorsamenbeslissen.nl

school voor samen beslissen
TRAINING ADVIES

Wie wij zijn

Ons aanbod

Kennis & leermateriaal

Samen Beslissen

De School voor Samen Beslissen is een netwerkorganisatie van (zelfstandige) professionals op het gebied van Samen Beslissen. Wij willen aanjager zijn en ervoor zorgen dat Samen Beslissen landelijk in zorgorganisaties en door professionals in de zorg vanzelfsprekend is en wordt toegepast.

We geloven en ervaren steeds weer dat Samen Beslissen bijdraagt aan een betere kwaliteit van leven van patiënten en meer voldoening in het werk van zorgprofessionals.

Met elkaar en onze samenwerkingspartners hebben we een jarenlange en zorg brede ervaring met de ontwikkeling en uitvoering van met de ontwikkeling en uitvoering van (landelijke en lokale) implementatieprogramma's, leertrajecten, wetenschappelijk onderzoek, keuzetools, e-learningen en onderwijsmaterialen voor diverse disciplines in de zorg. Daaruit is een bewezen effectieve werkwijze ontstaan die we inmiddels landelijk inzetten in verschillende varianten.

Recente projecten

basalt
De kracht aan realisatie:
Ontwikkeling en uitvoering van een trainingsprogramma voor alle medewerkers om Samen Beslissen kennis meer toe te laten passen. Onderdelen waren tevens een train-de-trainer traject om ambassadeurs op te leiden die zelf trainingen geven en een workshop voor het management.

santeon
Meedenken in de opzet van de trainingen en

success !